

Periodisk evaluering av Master i utdanningsledelse

Høgskolen i Innlandet

Juni 2021

Innhold

1. Innledning	3
Grunnlagsmateriale	4
2. Utforming og ledelse av studieprogrammene	4
Gjennom undervisningsplanlegging og undervisningsorganisering	5
Integrasjon gjennom studentene og praksisnære utfordringer	5
3. Studiets samspill med samfunn og arbeidsliv	6
Forskning og relevans	6
Emnet forvaltningsøkonomi	7
Generelt om samspill med samfunn- og arbeidsliv	7
4. Studentenes læringsutbytte	8
For lite barnehage?	8
5. Avslutning	9

1. Innledning

I denne teksten rapporteres det fra periodisk studieprogramevaluering av Master i utdanningsledelse ved Fakultet for lærerutdanning og pedagogikk. Evalueringen er en systematisk gjennomgang og drøfting av ulike sider ved studieprogrammet. Eksterne representanter fra arbeids- eller samfunnsliv har sammen med eksternt sakkyndig bidratt i evalueringen.

Evalueringen skal bidra til å undersøke studieprogrammets kvalitet og vurdere om det er tilpasset nåværende og fremtidige behov for kompetanse i samfunns- og arbeidsliv. Den skal identifisere utfordringer og utforme tiltak som utvikler kvaliteten på studieprogrammet og være et verktøy for styring av studieporteføljen og for å sikre at studieprogrammet er i samsvar med gjeldende regelverk.

Den periodiske evalueringen består av tre trinn: 1. Forberedelse, 2. Evaluering og 3. Handlingsplan. Denne teksten er altså en rapportering fra trinn 2.

Høgskolen har valgt ut tre områder som skal vurderes spesielt i denne evalueringen

- Utforming og ledelse av studieprogrammene
- Studentenes læringsutbytte
- Studienes samspill med samfunn og arbeidsliv

Følgende medlemmer ble oppnevnt til å sitte i en evalueringskomité:

- Øyvind Glosvik, Dosent, HVL, Institutt for pedagogikk, religion og samfunnsfag (ekstern sakkyndig)
- Thomas Nordahl, professor, SePU, Høgskolen i Innlandet (intern) (Meldte forfall til digitalt møte i komitéen, 3. juni 2021)
- Mette Marit Jenssen, studieprogramansvarlig master i utdanningsledelse, SePU, Høgskolen i Innlandet (intern) (SPA)
- Atle Teksum, kommunalsjef Stange kommune, (arbeidslivsrepresentant)
- Leif Magne Lervik, rektor Molde vgs, (arbeidslivsrepresentant og tidligere student på programmet)
- Jonas Iversen (intern, førsteamanuensis i pedagogikk, Høgskolen i Innlandet, studieprogramansvarlig for master i tilpasset opplæring)
- Solveig Westerheim, studieveileder, Høgskolen i Innlandet
- Anne Bjerkli Langberg, førstekonsulent studieadministrasjonen, Høgskolen i Innlandet, (sekretær)

Det ble sendt ut forberedelsesmateriell og deretter arrangert et felles digitalt møte i evalueringskomiteen 3. juni 2021.

Grunnlagsmateriale

I samtale mellom studieprogramansvarlig og ekstern sakkyndig ble følgende materiale plukket ut som relevant og oversendt til komiteén:

1. Nøkkeltall fra HiNN i form av:
 - Antall studenter
 - Gjennomstrømming
 - Studenter- fullføring og frafall
 - Studiebarometeret
 - Søker og studenttall
 - Karakter og karakterfordeling
2. Evaluering av emnet 2MUFØ Forvaltningsøkonomi
3. Studieprogramansvarliges rapport kull 2016 vår/høst 2018, vår og høst 2019 og studieåret 19/20 -høst `20.
4. Liste over tittel og tema for ferdige masteroppgaver
5. Notat fra studieprogramansvarlig, med problemstillinger knyttet til utvalgte kvalitetsområder for periodisk evaluering
6. Studieplan og emneplaner
7. Mandat for periodisk studieprogramevaluering av Master i utdanningsledelse (INN, april 2021)

Denne rapporten er utarbeidet i samarbeid mellom leder for komiteen, studieprogram-ansvarlig og sekretær for komiteen. Evalueringen er gjennomført og teksten er utformet i tråd med plan satt opp for den periodiske evalueringen

2. Utforming og ledelse av studieprogrammene

Studieprogrammet består av 9 emner, hvor Masteroppgaven går parallelt med de tematiske emnene f.o.m andre studieår. SePU/ Fakultet for lærerutdanning og pedagogikk har ansvar for sju emner og Handelshøgskolen Innlandet (HH) har ansvar to, utdanningsjuss og forvaltningsøkonomi.

Studieprogramansvarlig framhevet at studieplanen har et forbedringspotensial når det gjelder oppbygning, sammenheng og progresjon. En utfordring som blir pekt på er hvordan man sikrer progresjon og ikke gjentakelser når et tema går igjen i flere emner og det er ulike faglærere og forelesere knyttet til hver av disse.

Studieprogramansvarlig peker på utfordringer med å få til store og gode planleggingsmøter hvor alle er til stede. Det er, slik SPA ser det, ønskelig å sette av

to dager hvor alle faglærere kommer sammen for å både evaluere og forbedre planene, samt planlegge undervisningsplanene for kommende studieår.

Komiteen ble bedt om innspill i arbeidet med å skape sammenheng og progresjon og i vurdering av hvor stor overlapp man kan akseptere i studieplan, emneinnhold, undervisning og pensum?

Generelt er komiteens vurdering at dette er et velkjent problem. Studentene er opptatte av helhet og viktig at den faglige samordningen er gjennomtenkt. Et studium må oppleves som relevant, helhetlig og praksisnært. Det må gjenspeiles i litteraturen som legges til grunn. Integrasjon i undervisning kan likevel oppnås på forskjellige måter.

Gjennom undervisningsplanlegging og undervisningsorganisering

Den mest åpenbare er gjennom planlegging av lærernes undervisning og et krav om at de tilpasser seg hverandre, f.eks. gjennom å sette seg inn i undervisning andre har hatt, før dem. En variant av dette er også at flere lærere deltar i klasserommet. Dette er en ideell løsning, men krever store ressurser.

Det er likevel en logistisk utfordring å få samlet alle lærerne for å diskutere undervisning. Det er en erfaring fra flere at faglærere er aktive på mange felt, slik at noen alltid må melde forfall til planlagte møter.

Komiteen vil peke på at dette er reelle problemer som kan løses ved at en heller enn å bruke større fellesmøter som integrasjons- og samordningsarena, legger større vekt på den rolla den studieprogramansvarlige kan ha som faglig leder, som gjennom individuelle samtaler med faglærere og forelesere kan føre en systematisk dialog om hva den enkelte skal legge vekt på i sine bidrag, og dermed på denne måten utfordre faglærere og stille forventninger til den enkeltes bidrag til studiet som helhet. Det er neppe sannsynlig at dette vil kreve mer ressurser samla, det er heller snakk om å bruke tilgjengelige planleggingsressurser på en annen måte.

En slik arbeidsmåte kan forsterkes ved at man tenker systematisk omkring en kjernegruppe av faglærere som i sterkere grad enn andre deltar i undervisning der de selv er mer rettet søkelys på studentenes framdrift, spørsmål og dialog med gjesteforelesere i klasserommet, heller enn egen undervisning.

Integrasjon gjennom studentene og praksisnære utfordringer

Komiteen framhever at et studium som dette er i direkte dialog med et praksis- og yrkesfelt gjennom studentene. Valg av tema og problemstilling i masteroppgaver vil reflektere reelle behov for kunnskap som ikke det nødvendigvis vil være mulig for HiNN å resonnerer seg fram til. Man må overlate til studentene å velge ut og vektlegge det fagstoffet som er relevant for dem. Og studentenes yrkessituasjon er

ikke like. En måte å handtere dette på er å utvikle studiet gjennom systematiske dialoger med yrkesfeltet. Det kan likevel ikke bare være studieprogramansvarlig som deltar i denne dialogen. Fra HiNN sin side må den omfatte i alle fall kjernegruppen av forelesere slik at man gjennom dialoger, praksisnærhet, tillit og samspill bygger en overordna funksjonalitet som regulerer studiets integrasjon.

3. Studiets samspill med samfunn og arbeidsliv

Et annet kvalitetsområde komiteen ble bedt om å evaluere, er studiets samspill med samfunns- og næringsliv. Innafor denne ramma har komiteen diskutert kort tilknytning til relevant forskning, hvilken plass forvaltningsøkonomi skal ha i studiet og generelt samspillet med samfunns- og arbeidsliv.

Forskning og relevans

Master i utdanningsledelse ble opprettet ved Høgskolen i Innlandet i forbindelse med FOU-prosjektet «Kultur for læring» i Hedmark, med mål om å styrke den pedagogiske ledelsen av skolene i fylket. Søkere som har fullført nasjonal rektor-, styrer eller PPT-lederutdanningen får innpass første studieår. I tillegg vil søkere som har modulbasert videreutdanning for ledere i barnehage og skole kunne få innpass for inntil to emner.

Studiet er faglig, gjennom oppbygging av tema, pensum og undervisning, orientert mot ledelse av endrings- og utviklingsprosesser i barnehage og skole. I dette perspektivet er ledelse av arbeidsplassbasert kompetanseutvikling sentralt. Det er pedagogiske ledelse som vektlegges, ikke administrativ ledelse.

Kobling til relevant utdanningsforskning og relevante utviklingsprosjekt oppnås gjennom bidrag fra interne og eksterne gjesteforelesere, samt eget FOU-arbeid fra tilsatte. Studentene får mulighet til å benytte datafiler fra SePUs forskningsprosjekter som datagrunnlag for masteroppgavene. Mastergradsoppgaven består av to deloppgaver. Disse deloppgavene skal bygge på forbedringsarbeid ved egen barnehage/skole.

Komiteen er ingen merknader til måten studiet er bygd opp med tanke på kobling til relevant forskning og relevante problemstillinger i samfunns- og arbeidsliv. Komiteen vil framheve koblingen til satsingen «Kultur for læring» i Hedmark, og det bidraget Høgskolen i Innlandet har gitt til oppbygging av en samla satsing på kvalitetsutvikling i utdanningssektoren i dette fylket (Hedmark, nå Innlandet).

Generelt gir tilbakemeldinger fra studentene – og også komiteens medlemmers vurdering av disse, uttrykk for at studiet på en god måte bidrar til å dekke et kunnskaps- og kompetansebehov.

Emnet forvaltningsøkonomi

Når det gjelder emnet Forvaltningsøkonomi har studenter stilt spørsmål ved innhold og praksisrelevans. Emnet oppleves ikke praksisnært, men abstrakt og generelt. Undervisningen er ikke knyttet ledelse i skole/barnehage, heller ikke i arbeidskrav og eksamensoppgaver.

Studiet har antydnet at en mulig løsning kan være at praksisrelevans spesifiseres i emneplanen og pensum revideres, og at gjesteforelesere fra praksisfeltet inviteres inn. En annen løsning kan vær å fjerne Forvaltningsøkonomi som eget emne, og heller ivareta dette som tema under andre emner.

Under komiteens dialog om temaet kom det fram noen synspunkt som kan være relevante for høgskolens tiltaksplan for å utvikle studiet. For det første at dette må tas på alvor og at emnet må finne en plass som er relevant for studiet som helhet. Ledere tilknyttet skole- og barnehagesektoren trenger innsikt i økonomi som en av flere styrings- og organisasjonsparameter, og behovet for økonomikunnskap varierer betydelig mellom en kommunalsjef og en styrer i kommunal barnehage. Komiteen antyder slik sett at emnet bør vurderes integrert i et større emne med vekt på generelle styrings- og organisasjonsspørsmål

Konkret taler dette også for at emnet heller enn å høre under et annet fakultet, blir lagt under Fakultet for lærerutdanning og pedagogikk. En mulig måte å tenke gjennomføring er at en i sterkere grad bruker eksterne forelesere med kjennskap til både skole, ledelse og økonomi. Samtidig kan det være fornuftig å ha en person fra kjernemiljøet i studiet med i en integrasjonsrolle, en strategi komiteen har antydnet tidligere. Dette bør kombineres med en revidering av emnet, med tanke på sterke praksisorientering.

Generelt om samspill med samfunn- og arbeidsliv

I komiteens drøftinger ble det pekt på at studiet kanskje kan virke noe «innovervendt», noe som kan virke litt paradoksalt, gitt bakgrunnen for at det ble opprettet. Samtidig kan det sees som en naturlig del av en konsolideringsprosess – man trenger tid til å utforme programmet og teste at det fungerer.

Studieprogramansvarlig antyder, og får støtte fra komiteen i dette, at det nå er naturlig å rette større oppmerksomhet mot samspillet med yrkesfeltet.

Studiet kan gjøres mer synlig utad. Man kan invitere seg inn i ulike fora, og det foreligger mange gode masteroppgaver som kan markedsføres overfor utdanningssektoren og andre skole- og barnehageledere. Det vil være en form for «leder-til-leder»-strategi som kan utprøves. I tillegg til å være kunnskapsformidling kan dette også bidra til økt forståelse for studiets relevans, slik at eiernivået viser støtte og tilrettelegger for barnehage-/skolelederes masterutdanning.

Komiteen vil også peke på at staten gjennom DEKOMP/REKOMP systematisk legger til rette for gjensidig læring mellom UH-sektor og utdannings- og oppvekstsektoren. For å få dette til blir det bygd regionale møteplasser, og studiet kan finne en rolle i slike sammenhenger, f.eks. i form av dialoger om hva skole- og barnehageeiere ønsker mer kunnskap om på region- og skolenivå.

Videre kan man også tenke på uteksaminerte masterkandidater som en ressurs for studiet i meningen at disse kan være gjesteforelesere eller på annen måte være partnere for studiet. Studiet blir som et stort nettverk, som blir større for hvert år.

4. Studentenes læringsutbytte

Komiteen ser ikke de store utfordringene knyttet til kvalitetsområdet læringsutbytte. Resultater er jevnt over gode, med lav strykprosent på emneeksamener, og gjennomføringsgraden for masteroppgaven første kull er 100 %. Det tallmaterialet som er lagt fram gir ingen grunn til stor bekymring for dette kvalitetsområdet.

Tilbakemeldingene fra studentene tyder på at de opplever det meste av undervisningen, arbeidskrav og eksamensoppgaver som svært relevant. Unntaket er Forvaltningsøkonomi, som vi omtalte over.

Tilbakemeldinger tyder på at skriftlig skoleeksamen som prøvingsform fungerer dårlig for denne studentgruppen, og komiteen støtter at individuell skoleeksamen erstattes med individuell hjemmeeksamen, eventuelt at man vurderer andre og mer praksisnære prøvingsformer, som f.eks. praktisk eksamen i gruppe.

For lite barnehage?

Et tema som er blitt løftet fram fra studieprogrammet side er spørsmålet om Barnehagetematikk ikke får stor nok plass, og at undervisningen generelt er for skolerettet.

Komiteen peker på at man skal ikke undervurdere disse utfordringene. Det er krevende å undervise barnehagestyrere, rektorer i grunn- og ungdomsskole og rektorer i videregående skoler - samtidig. Forelesere blir utfordret i måten man uttrykker seg på, og for å gjøre undervisningen relevant blir man nødt til å legge seg på et høyt abstraksjonsnivå – og dermed mister man relevans.

Det er også vesentlige forskjeller mellom de ulike institusjonene. Skolelederrollen har også endret seg i sterkere grad enn styrerrollen i barnehagen, de senere år. Det kan være flere forskjeller enn likheter i skole og barnehage. På den andre siden vil komiteen peke på at man i sterkere grad nå er begynt å bruke de samme begrepene om organisatorisk læring og profesjonell utvikling både i barnehage og skole. Nøkkelen til god, felles undervisning og felles relevans kan ligge der. I tillegg vil

komiteen peke på at overgangsproblematikken mellom skoleslagene og mellom barnehage og skole taler for at ledere i barnehager og skoler skal undervises i fellesskap.

Nøkkelen til god, akademisk tilnærming til denne problemstillingen kan være at modeller, teorier og begreper presenteres som nettopp de de er: generelle og abstrakte, men at studiet tilstreber sterk grad av konkretisering gjennom gjesteforelesninger og studentaktive arbeidsformer som utfordrer studentene på tvers av skoleslagene og barnehage. Studentene må utfordres til å anvende begreper og teorier både i sin egen kontekst, men også å bruke dem som dialogverktøy med lederkollegaer fra andre nivåer i systemet. Slik læres hvordan likheter og forskjeller framheves gjennom den generelle kunnskapen.

Komiteen støtter studiet i at man skal ivareta læringsutbyttet for alle studenter, både skole- og barnehagefeltet gjennom studentaktive arbeidsformer med f.eks. gruppearbeid med gruppeinndeling både innad og på tvers av organisasjonstilhørighet (barnehage, grunnskole, vgs.).

I tillegg kan barnehagevektingen forsterkes gjennom gjesteforelesere med spisskompetanse på barnehagesektoren, og problemstillingen kan fremmes gjennom kollektiv og undervisningsplanlegging. Vi viser her til det komiteen har sagt om individuelle samtaler som planleggingsverktøy. I tillegg kan også disse kvalitetene sikres gjennom oppdatert og relevant pensumlitteratur for hele oppvekst- og utdanningssystemet.

5. Avslutning

Master i utdanningsledelse framstår som et veldrevet studium med gode resultater og tilbakemeldinger fra studenter som tyder på høy grad av relevans og praksisnærhet. På noen punkt trengs det en gjennomgang. disse har studieprogramledelsen pekt på, og har relevante forslag til forbedring. Komiteen støtter disse forslagene.

Studiets faglige innhold og nivå ser ut til å være på det nasjonale nivået og stort sett med det samme innholdet som andre, tilsvarende utdanninger. Vi ser ikke behov for store endringer her.

Komiteen har pekt på at studiet kanskje virker noe «innovervendt», mot høgskolen. Yrkes- og samfunnsrelevans oppnås først og fremst gjennom studentene. Det kan være en fordel også å rette studiets oppmerksomhet mot yrkes- og samfunnsnivå i ei bredere mening.